Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

1/2022/2

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

15. ledna 2022 | 13. ročník

Hrob arciděkana Jiřího Hájka ze Stříbra ve Vohenstraussu (Bavorsko). Foto Michaela Wolfinger.

Gratulace oceněným ženám

Měsíčník **PRÁVNÍ RÁDCE** každoročně uveřejňuje seznam významných žen v právnických profesích. Ve svém čísle 12/2021 tak učinil již po sedmé. Těší nás, že mezi nimi je i několik žen, které jsou členkami Společnosti pro církevní právo nebo patří mezi její příznivkyně. Jsou to:
JUDr. Kamila Bubelová, Ph.D., vedoucí Katedry teorie práva a právních dějin Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci,
Doc. PhDr. Marta Chromá, Ph.D., proděkanka Právnické fakulty Univerzity Karlovy a vedoucí Katedry jazyků,
Prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc., vedoucí Katedry finančního práva a finanční vědy Právnické fakulty Univerzity Karlovy,
JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D., soudkyně Evropského soudu pro lidská práva, předsedkyně místní skupiny Společnosti pro církevní právo v Brně.

Gratulace členům SPCP

28. prosince 2021 oslavil své 60. narozeniny *Mons. ICDr. PaedDr. Marián Feduš, Ph.D.*, soudce Diecézního církevního soudu Biskupství brněnského.
30. prosince 2021 oslavil své 90. narozeniny *JUDr. Ing. Jiří Slivkanič* z Prahy, emeritní pracovník podniku zahraničního obchodu Motokov.
4. ledna 2022 oslavil své 50. narozeniny *Ing. Dalibor Auf, Ph.D.*, z Tachlovic západně od Prahy, redaktor.

Z nové literatury

JAKŠIČOVÁ, Dana, NOVOTNÝ, Miroslav, *Služebníci pod zákonem,* Zlatý věk řeholních kongregací v českobudějovické diecézi, Jihočeský sborník historický – Supplementum 13, České Budějovice, 2021, 424 s.

VEBER, Tomáš, *Trpký osud jednoho semeniště,* Českobudějovický biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut (1803–1950), Jihočeský sborník historický – Supplementum 12, České Budějovice, 2021, 176 s.

PhDr. Pavla Stuchlá, Ph. D.
Městské muzeum a galerie Vodňany

Sdružení pro podporu povolání ke kněžství a k řeholnímu životu

Kdy budou všechny kláštery osazeny řeholníky?

V naší zemi máme řadu klášterů, ale i jiných církevních budov, které již, bohužel, neslouží ke svým původním duchovním účelům. Často jde o stavby, které prošly nákladnou, mnohdy velmi vydařenou rekonstrukcí, jsou chloubou obce (a jsou dnes dokonce často i v jejím vlastnictví), ale slouží jen jako centrum kultury nebo konferenční či společenské prostory (dokonce je mi známa i kaple, jež byla přestavěna na tělocvičnu). A to v lepších případech. Mnohé již nevyužívané církevní stavby jsou opuštěné a chátrají.

Při pohledu na krásně opravený Františkánský klášter ve Voticích se nabízí otázka, proč zeje prázdnotou? Nyní, ve svobodné společnosti, kdy může vzkvétat… Snad k většímu zájmu o řeholní život přispějí i naše periodika a také nedávno založené *Sdružení pro podporu povolání ke kněžství a k řeholnímu životu*,[1] jež při Společnosti pro církevní právo působí od konce března 2021.

Františkánský klášter ve Voticích.

Foto a text Jakub Nagy

[1] Viz http://spcp.prf.cuni.cz/sdruzeni-pro-podporu-povolani-ke-knezstvi-a-k-reholnimu-zivotu/.

Pozdravy na Slovensko

Mezi členy Společnosti pro církevní právo je mnoho slovenských občanů, které bychom touto malou fotovzpomínkou rádi pozdravili. Svou vskutku neobvyklou architekturou nás nedávno zaujal moderní katolický kostel na sídlišti v Bratislavě, který byl v adventní době, kdy bylo na Slovensku z hygienických důvodů zakázáno sloužit mše svaté, otevřen veřejnosti, s nabídkou posezení a tiché modlitby a s možností přijmout nejsvětější svátost, jež byla v kostele v pravidelných časových intervalech podávána.

Exteriér a interiér kostela sv. Vincence de Paul, Bratislava–Ružinov.

Foto Tomáš Nagy
Text Jakub Nagy

Místní skupina v Praze

Akademický výbor ČKA zasedal

V sobotu 11. prosince 2021 zasedal Akademický výbor České křesťanské akademie (ČKA), a to opět formou on-line konference. Po úvodním slovu prezidenta ČKA Mons. prof. Tomáše Halíka vystoupili jednotliví ředitelé odborných sekcí ČKA a předsedové místních skupin. Za právní sekci ČKA podal zprávu její ředitel prof. Jiří Rajmund Tretera.

Akademický výbor rozhodl o založení dvou nových místních skupin ČKA, a to v Mostě a v Českém Těšíně. Počet místních skupin ČKA, kterých až dosud bylo 71 po celém území České republiky, se tak rozrostl na 73.

Jan Beránek obhájil disertační práci

Ve čtvrtek 16. prosince 2021 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy obhájil svou disertační práci *Procesy s nacistickými zločinci v okupačních zónách a jejich vliv na československou retribuci* Mgr. Jan Beránek, člen pracovního výboru Společnosti pro církevní právo a její dlouholetý knihovník, dosavadní interní doktorand v oboru světových právních dějin na Katedře právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

Vedoucím disertační práce byl doc. JUDr. Radim Seltenreich, oponenty prof. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc., z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a doc. JUDr. Jiří Šouša, Ph. D., z pražské právnické fakulty. Komisi předsedal prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc., dalším členem komise byl doc. JUDr. Pavel Salák, Ph. D., z brněnské právnické fakulty. Obhajoba se konala v zasedací místnosti Právnické fakulty Univerzity Karlovy a zápis z ní pořídil JUDr. Marek Novák, doktorand v oboru římského práva.

Dr. Janu Beránkovi k této významné profesní i životní události srdečně blahopřejeme!

Zasedal pracovní výbor SPCP

Dne 29. prosince 2021 zasedal formou on-line videokonference pracovní výbor Společnosti pro církevní právo.

1. Příjmy a výdaje SPCP

Tísnivá finanční situace, do níž Společnost už předloni upadla snížením sponzorského daru Konference katolických biskupů USA na polovinu (tj. na částku 6 000 USD), a neočekávanou ztrátou podpory fondu pro necírkevní náboženskou činnost Ministerstva kultury ČR v roce 2021, byla vyrovnána dary členů a příznivců SPCP, které v roce 2021 dosáhly částky téměř 340 000 Kč. Děkujeme všem. Díky dárcům se podařilo udržet vydávání Revue církevního práva v počtu čtyři čísla ročně při rozsahu 120–160 stránek u každého čísla a rozpočet SPCP zůstal vyrovnaný.

Pracovní výbor SPCP vyzývá a prosí dosavadní dárce, aby ve své štědrosti nepolevovali, a nové, aby se připojili.

2. Očekávané zvýšení nákladů v roce 2022

- z tiskárny došla zpráva, že letos vzrostou náklady na tisk Revue církevního práva způsobené zvýšením ceny papíru možná až o 40 %,
- z veřejných sdělovacích prostředků jsme všichni varováni, že v průběhu roku 2022 dojde ke zvýšení nákladů na energie (elektřinu a plyn),
- k 1. 1. 2022 došlo k opětovnému zvýšení nájemného za kancelář SPCP.

Věříme, že s pomocí členů a s Boží pomocí vytrváme a žádnou ze svých vydavatelských činností nebudeme muset omezit. Prosíme o pomoc a modlitbu.

3. Zvýšení členských příspěvků a předplatného

Pracovní výbor po rozpravě rozhodl jednomyslným hlasováním:
a) od 1. 1. 2022 povinný roční příspěvek každého člena SPCP činí **500 Kč nebo 20 €**,
b) důchodci a studenti mohou platit snížený příspěvek **250 Kč nebo 10 € ročně**, pokud si nevydělávají v pracovním poměru nebo nemají příjmy z kapitálu. Předplatné Revue církevního práva je u členů SPCP zahrnuto v členském příspěvku.
c) předplatné odběratelů Revue církevního práva, kteří nejsou členy SPCP, činí **600 Kč nebo 25 € ročně**, přičemž ti, kdo již předplatné na rok 2022 do 31. 12. 2021 uhradili v dosavadní výši, nemusí na zvýšení ceny nic doplácet.

4. Zasedání valné hromady Společnosti v roce 2022

Pracovní výbor se vynasnaží svolat valnou hromadu SPCP v prezenční formě do konce června 2022, pokud to hygienické podmínky umožní.
Pracovní výbor zvolil tyto kandidáty vedení Společnosti pro církevní právo pro další období:
a) *pracovní výbor*: všichni dosavadní členové + výkonný redaktor Mgr. Jakub Nagy + tajemník SPCP Tomáš Grundza, celkem 9 členů,
b) *náhradníci pracovního výboru*: všichni dosavadní členové + editor anglických textů JUDr. Marek Novák, celkem 7 náhradníků,
c) *kontrolní komise a náhradníci*: všichni dosavadní členové a náhradníci (3+2).

Zasedaly redakční rady periodik SPCP

Po zasedání pracovního výboru se uskutečnila **porada redakčních rad Revue církevního práva, Zrcadla církve a Church Reporteru**. Šéfredaktor J. R. Tretera informoval o obsahu připravovaného č. 86–1/2022 RCP, o jmenování Mgr. Jakuba Nagye do funkce výkonného redaktora všech tří periodik SPCP ke dni 1. září 2021 a představil novou politiku redakce, která častěji zařazuje do RCP články a další texty *v angličtině* vedle textů českých a slovenských.

Členové reakčních rad byli šéfredaktorem vyzváni, *aby propagovali* mezi českými, slovenskými i všemi zahraničními autory *zasílání návrhů článků do RCP v angličtině*. Také požádal členy redakčních rad, aby napomáhali k vytváření bohaté *obrázkové dokumentace* do všech tří periodik SPCP.

Místní skupina v Českých Budějovicích

Pracovní výbor SPCP rozhodl, že zakládá ke dni 1. ledna 2022 místní skupinu Společnosti pro církevní právo v Českých Budějovicích. Pro nejbližší rok se počítá s nejméně dvěma přednáškami v Českých Budějovicích. Prosíme o pokračování v zasílání příspěvků a fotografií do periodik SPCP.

Předsedou místní skupiny v Českých Budějovicích byl jmenován

JUDr. PhDr. Ing. Jan Škopek, Ph.D., DBA, LL.M.,

daňový poradce a auditor z Českých Budějovic.

Společnost pro církevní právo se skládá k 1. lednu 2022 z těchto místních skupin: Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice.

Místní skupina ve Stříbře

Návštěva starostky Prostiboře

V úterý 21. prosince 2021 navštívila předsedu Místní skupiny Společnosti pro církevní právo ve Stříbře Bc. Františka Kratochvíla starostka obce Prostiboř paní Barbora Nováková. Před časem obdržela darem knihu Záboje Horáka a Petry Skřejpkové *Pocta Jiřímu Rajmundu Treterovi*. Na titulní straně knihy je fotografie kostela sv. Mikuláše v Prostiboři.

Paní starostka Nováková tlumočila velikou radost občanů Prostiboře z toho, že prostibořský kostel zdobí titulní stránku této významné publikace. Prostiboř patří do farnosti Kladruby u Stříbra, kterou spravuje společně s farností Stříbro člen Společnosti pro církevní právo P. Miroslav Martiš. Ten ve zmíněném kostele nově slouží několikrát v roce mši svatou. Každé mše svaté se účastní také členové Společnosti pro církevní právo.

Obnovitelem kostela sv. Mikuláše (na obrázku) byl v letech 1985–1988 kladrubský farář P. Hugo Pitel, OPraem., jeho hlavním manuálním spolupracovníkem a vedoucím brigádníků kostel opravujících byl JUDr. Jiří R. Tretera OP.

Bc. František Kratochvíl

Farnost, obec, spolky: jedna rodina

Spolupráce farního společenství s představiteli obce a se spolky sdružujícími veřejnost, církevními i světskými, je velmi důležitá a přispívá k rozvoji každé jednotlivé farnosti. Vždyť jsme jedna lidská společnost a máme se navzájem obohacovat. Náš Pán nás posílá do světa. A tak je tomu také u nás, v Římskokatolické farnosti u kostela Všech svatých ve Stříbře v tachovském vikariátu Plzeňské diecéze.

Pro zdejšího faráře P. Miroslava Martiše, který zde působí již dva a půl roku, je spolupráce s vedením města samozřejmostí. Spolupracuje také s různými místními spolky a organizacemi. Jsme rádi, že se této spolupráce horlivě účastní i členové Místní skupiny Společnosti pro církevní právo ve Stříbře.

5. října 2021 navštívil Stříbro na pozvání starosty pana Martina Záhoře plzeňský biskup Mons. Tomáš Holub. Setkání na radnici a putování po stříbrských kostelích se vedle starosty

Martina Záhoře, místostarosty Bc. Karla Lukeše, radního Ing. Miroslava Šimka zúčastnil P. Miroslav Martiš, člen SPCP, a předseda místní skupiny SPCP ve Stříbře Bc. František Kratochvíl. Během velmi vřelého přátelského setkání byla probrána řada témat o další spolupráci farnosti s biskupstvím.

Tradiční půlnoční mše svatá v zaplněném děkanském chrámu Všech svatých ve Stříbře, kterou celebroval P. Miroslav Martiš, začala přesně ve 24 hodin. V průvodu jsme viděli vlajky Mariánské mužské kongregace MMC Plzeňská diecéze, Svazu dobrovolných hasičů Stříbro a Privilegovaného měšťanského střeleckého sboru Stříbro. Mše svaté se zúčastnili i členové Společnosti pro církevní právo (SPCP). Někteří zástupci MMC Plzeňská diecéze včetně předsedy jsou členy SPCP.

Mezi přítomnými již tradičně nechyběl starosta města Stříbra pan Martin Záhoř a místostarosta pan Bc. Karel Lukeš. Vánoční píseň F. X. Grubera *Tichá noc, svatá noc* v prvním vystoupení střídavě zahrál na trubku a zazpíval žák Základní umělecké školy Stříbro a člen Muzikálového studia při Divadle J. K. Tyla v Plzni Ondřej Tolar, kterého hře na trubku učí předseda místní skupiny SPCP František Kratochvíl. Na klavír ho doprovodila učitelka téže školy Mgr. Hana Bezděková. Ve druhém vystoupení hrála na housle učitelka stříbrské základní školy Mgr. Klára Kastlová. Zpívala a na varhany hrála Bc. Sylvie Strachotová. Lesy města Stříbra v čele s ředitelem Vladimírem Součkem, který se připravuje na křest, věnovaly krásné stromy na výzdobu děkanského chrámu Všech svatých.

Vedle *výuky náboženství ve školách* je spolupráce farního společenství s představiteli obce a s městskými spolky a organizacemi důležitou cestou, jak rozšiřovat hlásání evangelia a podávat veřejnosti informaci o přítomnosti církve a o její zvěsti. Může být příležitostí, jak nenásilně zvát ty, kteří se už dávno ztratili, k obnovení společenství s církví.

Bc. František Kratochvíl
Základní umělecká škola Stříbro
Foto Štefan Bodor

Místní skupina v Brně

Vyšly sborníky příspěvků z konferencí Církev a stát 2020 a 2021

S radostí informujeme, že byly vydány sborníky z brněnské zářijové konference *Církev a stát* 2020 a 2021, první v tištěné i elektronické podobě, druhý zatím jen v elektronické podobě.

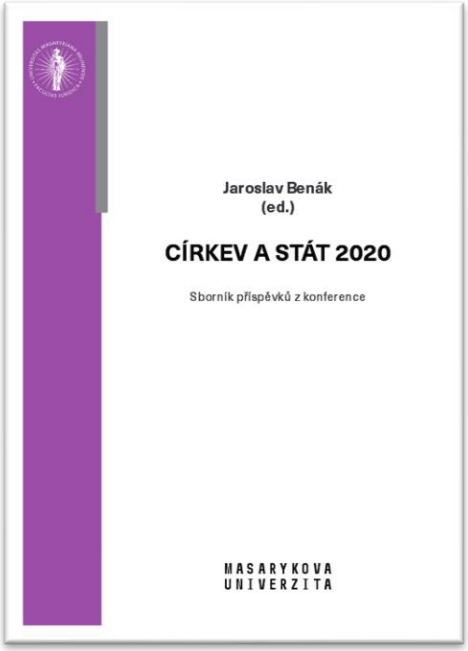

HORÁK, Záboj, *Význam a účel duchovní péče náboženských společenství ve prospěch policie, obětí trestných činů a přírodních katastrof*, s. 9–24,
TUZA, Tomáš, *Duchovní péče u policie v USA*, s. 25–31,
PAVLOVIČ, Maroš, *Služobná zbraň u duchovných v ozbrojených silách a v ozbrojených zboroch Slovenskej republiky*, s. 32–46,
LAŇKA, Jiří Ignác, *Duchovní služba v prostoru Policie ČR*, s. 47–54,
NĚMEC, Ronald, *Právní rozbor prostoru kostela jako prostoru veřejného/soukromého z pohledu platného práva ČR a kanonického práva*, s. 55–63,
DVOŘÁČEK, Jiří, *Rozhodování Spolkového ústavního soudu v souvislosti s pandemií Covid-19*, s. 64–70,
BISTÁK, Roman, MÁČAJ, Ľudovít, *Odluka štátu od cirkvi? Limity štátnej moci vo vzťahu k cirkvám vo svetle pandémie koronavírusu*, s. 71–89,
ABBASI, Kamila, *Roušky, burky, nikáby: zákaz zahalování tváře a pandemie covid*, s. 90–103.

TRETERA, Jiří Rajmund, *Podněty pro duchovní péči v nemocnicích*, s. 9–23,
TUZA, Tomáš, *Duchovní péče ve zdravotnických zařízeních v USA*, s. 24–31,
MAJERČÍKOVÁ, Františka Jana, *Kategoriální pastorace. Zkušenost pastorační služby nemocným v pandemii (nemocniční kaplani)*, s. 32–35,
HORÁK, Záboj, *Duchovní péče o příslušníky policie, hasičských sborů a osoby postižené katastrofami v České republice*, s. 36–53,
DVOŘÁČEK, Jiří, *Nádražní misie ve Spolkové republice Německo*, s. 54–59,
KUČERKA, David, *Možnosti ochrany účelu zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi, v platném znění, ze strany oprávněných osob*, s. 60–65,
NĚMEC, Ronald, *Kontrola majetku církví ze strany České republiky a odpovědnost biskupa při správě restitučního majetku*, s. 66–74.

Elektronické verze sborníků naleznete na adrese

https://www.law.muni.cz/sborniky/cirkevastat/2020/cirkevastat2020.pdf
https://www.law.muni.cz/sborniky/cirkevastat/2021/cirkevastat2021.pdf

Z naší korespondence aneb reakce čtenářů na balady

Dopis naší přítelkyně a členky Společnosti pro církevní právo, dlouholeté pracovnice jedné z předních českých knihoven, PhDr. Helgy Turkové:

Milí přátelé,
mně se poslední Zrcadlo církve moc líbí a šířím jeho znalost mezi prověřenými přáteli.
Odpověděla mně moje kolegyně dr. E. R.
Její chválu Tvého příspěvku si Vám dovoluji přeposlat.
S adventními pozdravy
H. T.

E-mail od dr. E. R. z 3. 12. 2021:

Milá H.,
děkuji Ti za poslední zprávy, které byly pro mne vrcholně zajímavé… Článek prof. Tretery mne mimořádně zaujal, protože s nemocnicí pod Petřínem jsme měly se Zdenkou osobní zkušenosti. Potvrdil se mi můj názor, že tato nemocnice nemá nejlepší úroveň, ne vlastní vinou. Bohužel se na ní ukazuje stále nepřátelský postoj státu vůči církevním zařízením a nedostatek jeho podpory pak vede k úsporám, jež se neblaze podepisují na pacientech. Také dobří lékaři se tam příliš nehrnou a dávají přednost státním nemocnicím s vysokými platy a stážemi v cizině. Prof. Tretera popisuje svou léčbu velmi elegantně a maximálně objektivně, přesto někdy až čtenáře zamrazí, když čte o nefungujícím topení, které musela nahradit dovezená elektrická kamínka, o tom, že ho za tři dny po operaci chtěli poslat domů a že ani operatér tam neměl žádné slovo a nemohl nic prosadit. Charakteristické je, jak autor vděčně vzpomíná na cikánskou pomocnici, která se k němu chovala opravdu lidsky.

I Eva W., která si pochvalovala ošetřující sestřičky, nakonec poznala úroveň nemocnice, když ji po návratu domů museli odvézt záchrankou do Motola ve vážném stavu a teprve pak jí pod Petřínem udělali pořádné vyšetření plic a srdce. Už delší dobu se neozvala – mohla bych jí ten článek poslat? Její názor bude jistě zajímavý.
Moc pozdravuje Tvá E.

E-mail od dr. E. R., který byl přeposlán dr. H. T. 4. 12. 2021:

Milá H.,
budu velice ráda, když s mou reakcí na článek seznámíš pana profesora. Pošlu ho také dalším vybraným přátelům, je opravdu důležité seznámit se s nemocnicí „uvnitř“ očima přímého svědka. Při čtení životopisu pana profesora jsem si uvědomila smutnou skutečnost, že za branami nemocnice člověk přichází o všechna uznání provázející jeho život. Navíc ve velké části veřejnosti se stává divným, protože se „pořád modlí“.

Prosím pozdravuj ode mne pana profesora a vyřiď že je velmi dobře, že své zkušenosti zveřejnil, právě od něj je jeho svědectví důvěryhodné.

Přeji Ti krásnou bílou adventní neděli a zdravím Tvá E.

E-mail od dr. H. T. z 11. 12. 2021:

Milí přátelé, Jiří a Záboji!
Také já děkuji za šesté pokračování v líčení zkušeností, které všichni v různé míře zažíváme. Hlavně ti, kteří nemají rodinné příslušníky, nebo dobré známé, ve zdravotnictví. Byla by to hezká knížka, trochu jako Saturnin, ale s větším dosahem.
Právě, když jsem Vám chtěla napsat, přilétl dopis kolegyně E. R., který napsala tak dokonale, že ho jen mohu s radostí přeposlat autorovi.
Zároveň v současné době přeji hlavně pevné zdraví!
S adventními pozdravy
H.

E-mail od dr. E. R. z 11. 12. 2021:

Milá H.!
Pokračování zkušeností pana profesora na mne učinila opět hluboký dojem. Jeho velkou zásluhou je, že otevřeně popisuje věci, které zažil v nějaké formě každý z nás, ale ze strachu před případnými budoucími následky se o nich bál mluvit. Znovu se potvrzuje hluboká podřízenost pacientů vůči lékařům i zdravotníkům, která má podle mého názoru kořeny ve čtyřicetileté totalitě, kdy za špatného zdravotnictví musel být pacient rád, že se mu vůbec nějakého ošetření dostalo. Proto se raději ponížil a všechno bez reptání vydržel, na což byl zvyklý i v jiných oblastech života.

Za velmi důležité považuji otázku tzv. hypochondrie, kterou lékaři užívají formou „Lidi k nám chodí se zbytečnými hloupostmi“. Jak má člověk poznat, že jde o hloupost? Sám pan profesor píše, že neměl konkrétní potíže, ale bylo mu zle, a nakonec se prokázal infarkt. Ještě že to poznal šikovný lékař a že ho podle doporučení první lékařky neposlali domů. Další pan doktor lapidárně vyvrátil jeho obavy, zda nejde o hypochondrii s tím, že se má na to vykašlat a raději se pořádně pozorovat. Rajská hudba pro nás všechny, kteří nechtějí pana doktora obtěžovat a raději se trápí doma. Co kdyby dostali vynadáno?

Přetrvávající šlendrián a chaos v nemocničním provozu považuji také za výsledek dlouholetého nezájmu o zdraví lidí a hospodaření ve zdravotnictví. Stálé ztrácení dokumentů by byl vděčný námět na hru o J. Cimrmanovi. Nakonec to asi paradoxně zachránilo panu

profesorovi život. Dříve měli papaláši svůj Sanopz a tam všechno fungovalo, lepší služby si obyčejní pacienti vykupovali tučnými dary, a nakonec si na to lidé i lékaři zvykli i v nových podmínkách.

Samostatnou kapitolu by si zasluhoval i lidský postoj zdravotníků k pacientům, zvláště těm starším, kterých se dotýká časté degradování na nesvéprávné a dementní osoby, které už nemají v dnešní společnosti co dělat, a tak se jenom udržují při životě. Devadesátiletý nositel Nobelovy ceny by u nás koukal, kam až klesl! Sama jsem zažila, jak sestra oslovovala starší pacientky „paňmámo" a to je jen malý příklad toho, co všechno musejí „dědoušci a babičky" snášet.

Díky panu profesorovi, že vyslovil přímo, ale velmi kultivovaně i s humorem to, co nás stále trápí. Snad si to přečtou i ti, jichž se to týká nejvíc.

Zdraví E.

Balady a romance z nemocnic a zdravotnických zařízení aneb z nemocničních sálů a předsálí

Balada osmá: malý chlapec, oteklý prst a narkóza

Stalo se v září 1951, když mně bylo jedenáct let. Prostřední prst pravé ruky mně náhle a nečekaně otekl už ráno jako bambule a já ho musel pěkně držet ve vzduchu, s rukou podepřenou do šátku jako kolébky, který mi narychlo maminka zavěsila na krk. A vydržet to tak celý den, kdy jsem se s celou širší rodinou jako člen smuteční deputace musel účastnit události společensky nepřekonatelně velikého významu, odhalení pomníku v Mostě, jehož autorem byl můj strýc, právě zesnulý mistr Václav Šára.

Byl to akademický sochař a malíř původem z Příbrami, žák Štursův a Španielův, maminčin švagr a tím můj strýček. Ten se při dokončování svého posledního sochařského díla, pomníku Rudé armádě, který si objednali soudruzi v Mostě, namohl a 17. června 1951 ve věku 57 let doma zemřel na infarkt. Jeho manželka, maminčina sestra Helena, byla jeho nečekaným úmrtím zdrcena. Nic nepomohlo, že zdědila největší strýčkův výdělek za celý jeho život, odměnu ve výši jednoho milionu korun. Vždyť ona ho měla opravdu ráda.

A tak se nedivme, že zeslabený organismus mojí tety na to rychle reagoval. Nakazila se infekční žloutenkou, musela do nemocnice a průběh nemoci byl mimořádně těžký. Poležela si v izolaci pěkně dlouho. Jednou jsme tam všichni byli a mluvili jsme s ní přes zavřené skleněné dveře. Měla opravdu žluté oči. Moc ji mrzelo, že se nemůže v čele smuteční delegace účastnit odhalení pomníku v Mostě. To by při své ctižádostivosti cítila jako vrchol života.

Vedení delegace se ujala její dcera Krista. Ale my všichni, bylo nás aspoň deset, jsme museli u toho dělat stafáž. I můj tatínek, který už dřel na nucených pracích v hutích na Kladně. I čínský strýček Tsou-Ting-Tsing, manžel mé druhé tety, který byl nezaměstnaný, protože mu komunisti sebrali živnost. Ale mohl vypadat jako delegát Čínské lidové republiky.

Všichni jsme byli v černém, Krista měla klobouk s hustým černým závojem přes obličej, zkrátka byla v hlubokém smutku. Jako vynikající diplomat vše zvládala.

Já jsem ty řvouny, jejichž projevy byly zesilovány tlampači, neposlouchal. Z tribuny se od zástupců strany a města vždy šířilo obdivné mrmlání: a teď mluví soudruh Tesla, teď mluví soudruh… O vynálezci Teslovi jsme se ještě učili ve škole, i když byl ze země, která tehdy úpěla pod botou titovského fašismu, jak hlásala rozšířená brožura, ale tohle byl asi jiný Tesla.

Já jsem se pořád soustředil jen na ten svůj nešťastný podebraný prostředníček, který byl už skoro dvojnásobně široký, červený a u nehtu začínal hnisat. Maminka šeptala: vydrž. Já jsem to měla v tvém věku také, budu ti to vypravovat.

Nepamatuji si, čím jsme jeli z Prahy do Mostu a čím zase zpět, asi to byl autobus, ale brzy jsme šli k doktorovi a ten nás poslal hned druhý den ráno na ambulanci při nemocnici nad Albertovem, blízko porodnice, kde jsem se narodil. Přijala nás, maminku a mne, taková starší lékařka postavy značně otylé, vzezření vcelku dobromyslného. A že se to bude muset řezat. Pod narkózou. Tak mě položili na operační stůl a přinesli masku. Prý dostanu éter. Mám počítat.

Masku mně přiložili na obličej a já začal nadechovat. Ale bylo to úděsné. Dusil jsem se. Místo, abych počítal, jsem se začal vzpouzet a křičet: dejte to pryč, dejte to pryč …

Protože jsem nepřestával, řekla lékařka sestře: tak mu to sundejte. Pak se do mě pustila: tak ty chceš, abychom ti to řezali za živa, co! Ale to tě bude strašně bolet. Tak jsem slíbil, že se vynasnažím to uspávání vydržet. Stejně jsem byl již malátný. Ale budeš počítat! Ano, budu počítat.

Tak mně nasadili masku podruhé. Už jsem byl trochu mimo, tak jsem ty výpary začal otevřenou pusou polykat a říkal: jedna, dva, tři … po desítce jsem se začal slyšet z velké dálky: jedenáááct, dvanáááct, třináááct, a šlus. Už jsem začal padat do černého vesmíru. Padal jsem dlouho, přibližoval jsem se k nějaké planetě. Změnil jsem se v takovou malou kouli, ze které čouhal jen jeden prst. Ten prostředníček. A tím jsem na tu planetu narážel a dostával od ní do toho prstu takové jakoby elektrické výboje, že ten prst brněl.

Pak se to najednou propadlo, já jsem byl bez masky, v takové velké místnosti, do očí mi svítilo světlo. Překvapeně jsem se ptal: kde to jsem? A tlusťoučká paní doktorka, i mladá sestřička se mile smály a říkají: v nemocnici. Po operaci. Podívej, prst máš zafačovaný. Jo, byla na něm pěkná bambule a já cítil úlevu. Tak teď zavoláme maminku a ona tě odveze taxíkem domů, a pěkně si lehneš do postele, a prospíš se. A tak to také bylo. Ty peřiny na posteli doma byly takové příjemné. Hned jsem usnul a spal asi dvě hodiny tak lahodně, jako nikdy.

Balada devátá: malá dívka a lámání kostí jako lékařský pokus

A ještě slíbené maminčino vyprávění: když mně bylo asi deset let, povídala, tak se mně udělalo totéž jako tobě, na malíčku levé ruky. Asi to máme rodové. Vidíš, ten můj chromý malíček, přitištěný na levé ruce k dlani, který nejde narovnat? Tak to je on.

Tenkrát jsem již neměla maminku; ta umřela, když mně bylo sedm let, na rychlou krční tuberkulózu. Bratra, mě i další tři sestry vychovávala tatínkova svobodná sestra, teta Antonie. Jak viděla ten oteklý prst, hned mě vzala do vinohradské nemocnice. Bydleli jsme tam nedaleko. Řezali mně to jako tobě, také ambulantně. Ale navíc mně protáhli prstem takovou gázu, a teta se mnou musela každý den na převaz. To hodně bolelo, vždy tu starou gázu vytrhli a prst protáhli zase novou.

Tak to trvalo řadu dní. Tetinku to už zmáhalo. To víš, byla to taková útlá stará dáma, nikdy neprovdaná a nepřivyklá se o nikoho starat. Byla od ní velká oběť, že se nás po smrti naší maminky ujala. Tatínka, i když to byl fešák, přímo zářící elegán, žádná žena nechtěla, kdo by si uvázal na krk vdovce s pěti dětmi! Tatínek zanedlouho podlehl chorobné trudnomyslnosti, na kterou pak, na začátku války, hned na jaře 1915, když právě dostal povolávací rozkaz, zemřel. Jako by to udělal tomu nenáviděnému Rakousku naschvál. V té době, když mně řezali prst, se už tetinka starala nejen o pět dětí, ale i o něho.

Jednoho dne tetinka řekla: Božka, mně se tam dnes s tebou nechce. Ono se to asi nezblázní, když jednou vynecháme. Ale druhý den se doktoři do ní pustili: my ten prst sice zachráníme. Ale už asi zůstane navždy zchromlý. Vidíte, paní, co jste zavinila!

A tak se taky stalo. Ale vidíš, řekla mně maminka. Ono to ani tak moc nevadí. Já tu ruku záměrně nechávám celou sevřenou, takže on si toho nikdo nevšimne. A ty nehty si mohu nalakovat všechny. Za to ti doktoři v nemocnici nemohli. Ani tetince to vyčítat nemohu. Jak to mohla vědět? Nikdo ji nevaroval. Když si uvědomím, jak se nás nezištně ujala, ač to nebyla její povinnost…

Ale něco jiného, smutnějšího, ti musím vyprávět. Už předtím, když mně bylo asi pět, jsem měla slabé nohy, prý křivici, jako mnohé pražské děti, žijící pod příkrovem inhalací. Jiná moje sestřička, o rok starší, měla v jedné noze kostižer, a později na to umřela. No a pokud šlo o mě, řekla maminka, tak se doktoři ve vinohradské nemocnici usnesli v konsiliu, že se mnou udělají zdravotnický pokus: pod narkózou mně obě holeně zlámou, dají do sádry a uvidí se: ty kosti by měly při srůstání zesílit. Samozřejmě si asi vyžádali souhlas tatínka, pěkně mu to určitě vyložili, aby to pochopil a souhlasil.

Operace se prý *povedla*. Kosti mi srostly a upevnily se. Ale na holeních obou nohou bylo pak ošklivé zakřivení; bylo jasné, že mi to zůstane až do smrti. Pokoušela se trošku si to nakulovat: mám to ale nohy jako háky, říkala.

Když v televizi běžela znělka Večerníčku s takovým malým chlapečkem, jak říkal vysokým hláskem „dobrý večer“, tak mně maminka povídala: ten se mi líbí, ten má nohy stejně křivé jako já. Jak je vidět, dokázala s tím žít. A statečně. Aspoň, že byla krásná, vtipná a inteligentní. Ono se to trochu vyrovnalo. Nosit dlouhé, elegantní róby, to bylo něco pro ni! Pěkně se to schovalo. Mohla chodit v kalhotách, to by bylo také řešení. Ale to se jí zase nelíbilo. Kalhoty patří mužským, říkala. Dělat ze sebe chlapa, to ne, to se jí nelíbilo. Ale do lesa, to kalhoty nosila. Také široké, dole u kotníků tak trochu do zvonu.

Maminka ráda nosila vysoké podpatky, a vášnivě ráda chodila tančit, hlavně na plesy. I plavat do řeky tu a tam chodila. Až do vody šla v koupacím plášti. Jak byla po kolena ve vodě, graciézním pohybem hodila plášť na břeh.

Náchylnosti k otravě krve na tom či onom prstu se maminka nikdy nezbavila, pravidelně, vždy za několik let, jí nějaký prst otekl. Ale včas na to dostala lék. Ale že já jsem tuhle náklonnost po ní zdědil, to se zlobila. Co se dá dělat. Myslím, že každý člověk nese soubor genetických znaků po svých předcích. Já aspoň určitě. Nejen těch nepříjemných, ale také kladných. Z těch se můžeme radovat a v dobrém na své předky vzpomínat. Když máme dokonce i rovné nohy (protože lékařské zákroky se v téhle věci nedědí), pak se i z toho můžeme radovat; u vědomí, že mít nohy v pořádku není žádná samozřejmost.

Jiří Rajmund Tretera

Zemřel Mons. Anton Otte

S velkým zármutkem jsme po Novém roce pohlíželi na parte, jímž nám Královská kolegiátní kapitula svatého Petra a Pavla na Vyšehradě a Sdružení Ackermann-Gemeinde v Praze sdělily, že 29. prosince 2021 v Německu odevzdal do náruče Stvořitele svůj život *Mons. Anton Otte*, emeritní probošt vyšehradské kapituly, nositel řádu T. G. Masaryka, německého Spolkového kříže za zásluhy, Bavorského řádu za zásluhy, čestný občan města Vidnava.

Narodil se 15. srpna 1939 ve Vidnavě ve Slezsku. V roce 1957 maturoval v Jeseníku. Nebylo mu však dovoleno studovat na vysoké škole. Pracoval jako dělník v Krnově. V roce 1960 využil dobové možnosti, kdy československým občanům německé národní příslušnosti bylo dovoleno se odstěhovat na trvalo do Německa.

Anton Otte tam vystudoval teologii a 29. června 1967 byl vysvěcen na kněze v Bamberku. Pracoval na několika místech v duchovní správě a jako učitel náboženství ve škole. V letech 1980–1998 byl vězeňským kaplanem v Bayreuthu a Norimberku.

V roce 1991 se vrátil do Čech jako zástupce Sdružení Ackermann-Gemeinde v ČR a velice výrazným způsobem zasahoval ve prospěch česko-německého vzájemného porozumění. Velice k tomu přispělo, že mluvil výborně oběma jazyky. Češtinu ani trochu nezapomněl a vždy se vyjadřoval krásným a vznešeným způsobem.

Máme na něho krásné osobní vzpomínky od samotného jeho návratu. Krásné na něm bylo, že vnitřně chápal bolestnost vztahů obou našich národů i problémy, které skličovaly české pohraničí od urputného neporozumění z dob staré monarchie přes celou první republiku až do odsunu většiny Němců a neradostný osud těch, kterým bylo dovoleno zůstat. Dobře chápal, co pro většinu českého národa znamenalo utrpení za nacistické okupace i za komunistické diktatury, která se u nás dostala k moci jako jeden z důsledků předcházející okupace. Proto jeho vztah k nám i náš k němu byl mnohem citlivější a pravdivější, než jaký obvykle může mezi příslušníky obou národů i při dobré vůli vzniknout.

Rádi jsme s ním hovořili také o jeho plodné činnosti vězeňského kaplana, tj. oboru, který patří k našim předním zájmům.

Vzpomínáme, Antone, na Tebe. Nechť je Ti země lehká.

Zádušní mše svatá bude slavena v sobotu 8. ledna 2022 v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

J. R. Tretera, Z. Horák

Periodikum Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Hrob arciděkana Jiřího Hájka ze Stříbra ve Vohenstraussu (Bavorsko). Foto Michaela Wolfinger.
Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redaktor: Jakub Nagy
Redakční rada: Tomáš Grundza, Marek Novák

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz

ISSN 2695-0111